

**КОНФЕССИЯАРАЛЫҚ ЖӘНЕ ӨРКЕНИЕТАРАЛЫҚ ДИАЛОГТЫ
ДАМУ ЖӨНІНДЕГІ Н.НАЗАРБАЕВ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ 2023
ЖЫЛҒА ДЕЙІНГІ ДАМУ ТҰЖЫРЫМДАМАСЫ**

Нұр-Сұлтан қ., 2020 ж.

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ _____	4
1. ЖАҒДАЙДЫ ТАЛДАУ _____	5
2. ОРТАЛЫҚТЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ _____	7
3. ОРТАЛЫҚТЫҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫ _____	9
4. ОРТАЛЫҚ ҚЫЗМЕТІНІҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ _____	10
5. ТҰЖЫРЫМДАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ ТЕТІКТЕРІ _____	16
6. ТҰЖЫРЫМДАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУДАН КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕЛЕР _____	18

КІРІСПЕ

Конфессияаралық және өркениетаралық диалогты дамыту жөніндегі Н.Назарбаев орталығының даму Тұжырымдамасы (бұдан әрі – Тұжырымдама) Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасының конфессияаралық және өркениетаралық диалогты сақтау және қамтамасыз ету, әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезінің идеяларын танымал ету жөніндегі бастамаларын халықаралық деңгейде ілгерілету жөніндегі аса маңызды шаралар мен процестерді жетілдіруге, сондай-ақ елдегі және әлемдегі діни ахуалға мониторингті жүзеге асырудың, дінтану сараптамасын қамтамасыз етудің тиімді жолдарына насихаттау.

Осы Тұжырымдамада әлемдік конфессияаралық және өркениетаралық диалог саласындағы негізгі үрдістер мен ерекшеліктерді талдау негізінде конфессияаралық және өркениетаралық диалогты дамыту жөніндегі Н.Назарбаев орталығының 2023 жылға дейінгі миссиясы, стратегиялық мақсаттары мен қызметінің негізгі бағыттары айқындалды.

Осы Тұжырымдаманың құқықтық негізін Қазақстан Республикасының Конституциясы, Қазақстан Республикасының «Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы», «Коммерциялық емес ұйымдар туралы», «экстремизмге қарсы іс-қимыл туралы» Заңдары және өзге де нормативтік құқықтық құжаттар құрайды.

Осы Тұжырымдаманы әзірлеу қажеттігі «Қазақстан-2050» Стратегиясы: «қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты», Қазақстан Республикасы Президентінің «100 нақты қадам: Баршаға арналған қазіргі мемлекет» Ұлт Жоспарының, Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың, Қазақстан Республикасының Президенті Қ.К.Тоқаевтың Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің съездерінде, Діни көшбасшылар кеңесінің және Съездің Хатшылығының отырыстарында берілген тапсырмаларынан, конфессияаралық және өркениетаралық диалогты дамыту жөніндегі Н. Назарбаев орталығының Жарғысынан туындайды.

Тұжырымдама конфессияаралық және өркениетаралық диалогты ілгерілетуде және нығайтуда, конфессияаралық бейбітшілік пен келісімнің қазақстандық моделінің басымдықтарын дамыту бойынша Республиканың орталық және жергілікті атқарушы органдарының, діни бірлестіктері мен азаматтық қоғам институттарының күш-жігерін шоғырландыруда Қазақстан Республикасының мемлекеттік саясатын дамыту пайымына кешенді көзқарасты көздейді.

1 ТАРАУ. ЖАҒДАЙДЫ ТАЛДАУ

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Н.Назарбаев діннің, діни дәстүрлер мен құндылықтардың қоғамдағы өсіп келе жатқан рөлін, сондай – ақ экстремистік және террористік ұйымдар тарапынан төнген нақты қауіпті сезіне отырып, 2003 жылы Тәуелсіз Қазақстанның елордасы-Астана қаласында Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің Съезін өткізу туралы идеяны ұсынды.

Елбасы Н.Назарбаевтың бірегей бастамасын заманымыздың беделді дін қайраткерлері оң қабылдады.

Мәселен, 2003 жылдың басынан бастап Елбасы Иордания Хашимит Корольдігінің Королі Абдалла II, Финляндия Президенті Саули Ниинистё, Біріккен Ұлттар Ұйымының бұрынғы Бас хатшысы Пан Ги Мун, Дүниежүзілік Ислам Лигасының Бас хатшысы Абдулламен кездесті. бен Абдель Мухсин, Мәскеудің және бүкіл Ресейдің қасиетті патриархтары және Кирилл, Рим Папасы Иоанн Павел II және т.б., олардың әрқайсысы Қазақстанда Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының съезін шақыру жөніндегі жаһандық бастаманы қолдайтынын және мақұлдағанын білдірді.

Алты Съездің (2003-2018 жж.) жұмысына әлемнің жетекші діни лидерлері және олардың ислам, христиан, буддизм, иудаизм, синтоизм, зороастризм, индуизм және даосизм өкілдері, сондай-ақ көрнекті саяси қайраткерлер мен халықаралық сарапшылар қатысты.

Халықаралық қоғамдастық Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Н.Ә.Назарбаевтың бастамасымен 2003-2018 жылдары жүргізілген өркениетаралық, дінаралық және конфессияаралық үнқатысудың жаһандық процесіне, толеранттылық, келісім және өзара түсіністік қағидаттарын нығайтуға қомақты үлес қосқан Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының съездерін жоғары бағалайды.

Өзінің ырғақты және мақсатты жұмыс істеуі кезеңінде әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының съезі беделді жаһандық дінаралық диалог алаңына айналды.

Дінаралық диалогты дамыту жөніндегі халықаралық алаң жұмысының тиімділігін арттыруға оның шекараларының географиялық кеңеюі ықпал етеді. Съездердің жұмысына қатысатын делегациялардың саны 2003 жылғы 17 – ден 2018 жылы әлемнің 46 елінен 82 делегацияға дейін өсті. Съезд жұмысына алғаш рет 2018 жылы Вьетнам, Сингапур, Өзбекстан және Мысырдың Копт шіркеуінің делегациялары қатысты.

Съезд хатшысы Қазақстан Республикасының Сыртқы істер министрліктерімен және Қазақстан Республикасының Ақпарат және қоғамдық даму министрлігімен бірлесіп, өркениеттер мен мәдениеттер арасындағы диалогты дамыту саласында жұмыс істейтін басқа да ірі халықаралық форумдармен байланыстарға және әріптестік қатынастарға жаңа әрі тың серпін беру үшін бірлескен жұмыс жүргізуде.

Съезге дін қайраткерлері, саясаткерлер, сарапшылар, журналистер, халықаралық ұйымдар тарапынан үлкен қызығушылық туындағанын ескере отырып, съездің жұмыс органдары мен институттарының қызметі, оның бірегей идеялары мен бағдарламалары алдағы уақытта да уақыт талабына сай болуға тиіс.

2018 жылғы 11 Қазанда 13-тармақта қабылданған Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері VI Съезінің декларациясында бейбітшілік пен келісім жолындағы жаһандық өзара іс-қимыл процесіне Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің қосқан қомақты үлесін мойындау мақсатында конфессияаралық және өркениетаралық диалогты дамыту жөніндегі Н.Назарбаевтың орталығын құруға қолдау көрсетілгені атап өтілді.

VI Съезге қатысушылардың конфессияаралық және өркениетаралық диалогты дамыту жөніндегі Н.Назарбаев орталығын құру жөніндегі бастамасын іске асыру әртүрлі діндер мен конфессиялар өкілдері арасындағы өзара түсіністік пен ынтымақтастықтың негізі ретінде өркениетаралық, дінаралық және конфессияаралық диалогты одан әрі жаһандық ілгерілетуге ықпал етеді, сондай-ақ Съездің ұйымдастырушылық құрылымын және оның жұмыс органын айтарлықтай нығайтады.

Бұдан басқа, орталықтың қызметі съездердің жұмысы кезінде ғана емес, сонымен қатар съезаралық кезеңдерде де өркениетаралық және дінаралық диалогты жаңа деңгейге көтеруге мүмкіндік береді, бұл іс жүзінде конференциялар, симпозиумдар, жарияланымдар, басылымдар және т. б. сияқты жұмыстың түрлі диалогтық форматтары арқылы форумдардың идеялары мен шешімдерін ырғақты және үздіксіз іске асыруды қамтамасыз етеді.

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың конфессияаралық және өркениетаралық диалогты сақтау және қамтамасыз ету, әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезінің идеялары мен шешімдерін танымал ету жөніндегі бастамаларын халықаралық деңгейде ілгерілетудің маңыздылығын ескере отырып, 2019 жылғы 25 сәуірде Қазақстан Республикасы Үкіметінің №226 қаулысына сәйкес конфессияаралық және өркениетаралық диалогты дамыту жөніндегі Н.Назарбаев орталығы құрылды.

2020 жылғы 26 мамырда Н.Назарбаев орталығында діни ахуалды талдау және дінтану сараптамасы институты құрылды. Институт қызметі кешенді дінтану сараптамасын жүргізуді қамтамасыз етуге, Қазақстан Республикасындағы діни ахуалды зерделеуге және талдауға, мемлекеттік-конфессиялық қатынастар саласында зерттеулер жүргізуге бағытталған.

Сонымен қатар, Бейбітшілік және келісім музей - орталығына қосыла отырып, Орталықтың қызметі Қазақстан халқының тарихи-мәдени мұрасын және мемлекетаралық және өркениетаралық өзара іс-қимылдың, әлемдік музей орталықтарының қазіргі заманғы үрдістеріне сай келетін инновациялық музей кешенін дамытудың қазіргі заманғы тәжірибесін сақтауға және танымал етуге бағытталған.

Тұтастай алғанда, тұжырымдама өркениетаралық және дінаралық диалог саласындағы орталық қызметінің базалық бағдарларының жиынтығы ретінде Съезд және оның институттары – діни көшбасшылар кеңесі, Съезд Хатшылығы,

Съезд Хатшылығының Жұмыс тобы жұмысының тиімділігін арттыруға бағытталған оңтайлы жағдайлар мен бағдарламаларды әзірлеу үшін негіз болып табылады.

Осы Тұжырымдамада орталықтың стратегиялық мақсаттары мен міндеттері баяндалған, қызметтің негізгі бағыттары, ұйымдық құрылымы, іске асыру тетіктері мен күтілетін нәтижелер енгізілген.

2 ТАРАУ. ТҰЖЫРЫМДАМАНЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

Орталықтың стратегиялық даму мақсаттары:

- Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасының халықаралық деңгейде дінаралық диалогты дамыту, әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері съезіне қатысушылармен тиімді және сындарлы өзара іс-қимылды қамтамасыз ету жөніндегі бастамаларын ілгерілету;

- орталықтың съездердің жаһандық күн тәртібіне және оның институттары-діни көшбасшылар кеңесі, Съездің Хатшылығы және Хатшылықтың жұмыс тобы отырыстарының ұсыныстарын ілгерілететін Халықаралық Диалог алаңы, Болашақ съездердің идеологиясы мен тұжырымдамасын келісілген, объективті және құзыретті дайындауды қамтамасыз ету үшін әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары съезінің тұрақты жұмыс істейтін штаб – пәтері ретінде қалыптасуы.

- әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезінің, хатшылықтың және орталықтың мемлекетішілік және халықаралық деңгейдегі, әлемдік қоғамдастық арасындағы халықаралық ұстанымдарын, беделі мен имиджін нығайту.

- дін саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру.

Орталықтың Міндеттері:

- орталықтың әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезін, сондай-ақ оның институттарының-діни лидерлер кеңесінің, Съезд Хатшылығының, Съезд Хатшылығының Жұмыс тобының отырыстарын дайындау, ұйымдастыру және өткізуді қамтамасыз етуі;

- әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары съезінің институттарына-діни көшбасшылар кеңесіне, Съезд хатшылығына және Съезд Хатшылығының Жұмыс тобына діни және халықаралық қатынастардың әлеуметтік және мәдени маңызды бастамаларын іске асыруға жәрдемдесу;

- орталықтың дінаралық және мәдениетаралық диалогты нығайтуға бағытталған дін мен өркениет құндылықтары мәселелері бойынша Қазақстанда және шетелде халықаралық, республикалық және өңірлік конференцияларды, дөңгелек үстелдерді, форумдарды, семинарларды ұйымдастыру, дайындау және оларға қатысу;

- орталықтың халықаралық және өңірлік құрылымдармен (ұйымдармен, қорлармен, орталықтармен және т. б.) өзара іс-қимылын нығайту, діндер, мәдениеттер мен өркениеттер арасындағы диалогты ілгерілетуге бағытталған орталықтың жарғылық мақсаттары мен міндеттеріне жауап беретін мәселелер

бойынша ынтымақтастық туралы келісімдер, шарттар мен меморандумдар жасасу;

- бірлескен іс-шаралар өткізу, бейбітшілік, өркениетаралық, мәдениетаралық және дінаралық диалогты дамыту мәселелері бойынша халықаралық ынтымақтастықтың бағдарламалары мен жобаларын қалыптастыруға қатысу;

- қызметі конфессияаралық және этносаралық келісім мен бірлікті нығайтуға бағытталған отандық және шетелдік діни бірлестіктермен, олардың рухани көшбасшыларымен, жастар ұйымдарымен және басқа да құрылымдармен өзара іс-қимыл жөніндегі орталықтың тиімді жұмысы;

- Съездің серіктестері-діни көшбасшылар мен саяси қайраткерлермен, беделді халықаралық институттар мен ұйымдардың басшыларымен, Қазақстан мен шет елдердің ғылыми-сарапшылық қоғамдастығымен диалог пен ынтымақтастықты қолдау үшін басымдықтар мен тетіктерді анықтау;

- дін саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыруда Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдарына жәрдемдесу;

- мемлекеттік-діни қатынастар, бітімгершілік, әлеуметтік қызмет және өзге де өзекті мәселелер саласында тәжірибе алмасу мақсатында Рухани көшбасшылар арасында неғұрлым тығыз байланыстар орнатуға жәрдемдесу;

- рухани көшбасшылар мен діни қауымдастықтар арасындағы байланыстарды нығайту, сондай-ақ оған зайырлы және діни БАҚ, жастар бірлестіктері, ғылыми және шығармашылық зиялы қауым өкілдерін тарту арқылы мемлекеттер, қоғамдар мен халықтар арасындағы ынтымақтастыққа жәрдемдесу;

- Қазақстанның діни бірлестіктерінің барлық (тіркелген) өкілдерімен ынтымақтастық орнату және нығайту, ел ішінде конфессияаралық келісімді одан әрі нығайтуға, діндер, мәдениеттер мен өркениеттер арасындағы диалогты ілгерілетуге бағытталған бірлескен іс-шаралар өткізу;

- Қазақстанның діни бірлестіктері өкілдері жиналысының қызметін қамтамасыз ету;

- дінаралық диалогты, әлемдік діни дәстүрлерді, үйлесімділік идеялары мен құндылықтарын, діни төзімділікті және дінаралық дұшпандық пен дұшпандық көріністеріне қарсы іс-қимылды ілгерілету;

- әлемдік және дәстүрлі діндердің этикалық және моральдық құндылықтарын зерделеу, жинақтау және жүйелеу;

- әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары съезінің жаңа идеяларын, ұсыныстары мен бастамаларын әзірлеу;

- Қазақстан Республикасындағы және әлемдегі діни ахуалдың жай-күйі мен даму серпінін мониторингтеу және талдау, съезге қатысушылардың, Съезд Хатшылығы мүшелерінің жергілікті жерлердегі қызметін мониторингтеу;

- орталықтың кешенді дінтану сараптамасын, әлеуметтік зерттеулерді ұйымдастыруды қамтамасыз етуі;

- әлемдік тәжірибені талдау және тиісті талдамалық материалдарды, ұсыныстар мен бастамаларды әзірлеу;

- дін саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру, ұсынымдар әзірлеу;
- ақпараттық-идеологиялық салада, отандық және шетелдік сегментте жарияланымдардың, мақалалардың, түсініктемелердің, сұхбаттардың белсенді қатысуы;
- мәдениеттер, діндер мен өркениеттердің жақындасуы жөніндегі көрмелер мен мұражай экспозицияларын ұйымдастыру және өткізу;
- шет елдермен халықаралық мәдени-гуманитарлық ынтымақтастықты дамыту;
- Бейбітшілік және келісім музейінің экспонаттары арқылы Мәдениеттер мен конфессиялар арасындағы диалог тарихымен тақырыптық байланысты мәдениет пен өнер ескерткіштерінің құндылықтары мен маңыздылығын ашу;
- әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезі сайтын және Орталықты өзекектендіру;
- тақырыптық фотокөрмелерді ұйымдастыру.

3 ТАРАУ. ОРТАЛЫҚТЫҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫ

Орталық Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2019 жылғы 25 сәуірдегі №226 қаулысына, Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар туралы» Заңына және Қазақстан Республикасының басқа да заңнамалық актілеріне сәйкес құрылды, орталыққа штат бірліктері бар коммерциялық емес акционерлік қоғам заңды мәртебесі берілді және республикалық бюджеттен жыл сайын қаржыландырылады. Конфессияаралық және өркениетаралық диалогты дамыту жөніндегі Н.Назарбаев Орталығының акцияларын иелену құқығын Қазақстан Республикасы Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі жүзеге асырады.

Орталықтың құрамы мен құрылымы

Орталықтың құрылымы басқару органдарынан: жалғыз акционерден, директорлар кеңесінен құрылған.

Орталықтың жалғыз акционері Қазақстан Республикасының Үкіметі атынан Қазақстан Республикасының Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі болып табылады.

Орталықтың Директорлар кеңесі орталықтың өзіне жүктелген мақсаттар мен міндеттерді табысты іске асыруы үшін қажетті жағдайлар жасайды.

Жалғыз акционердің, Директорлар кеңесінің функциялары «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, сондай-ақ Орталық Жарғысы шеңберінде жүзеге асырылады.

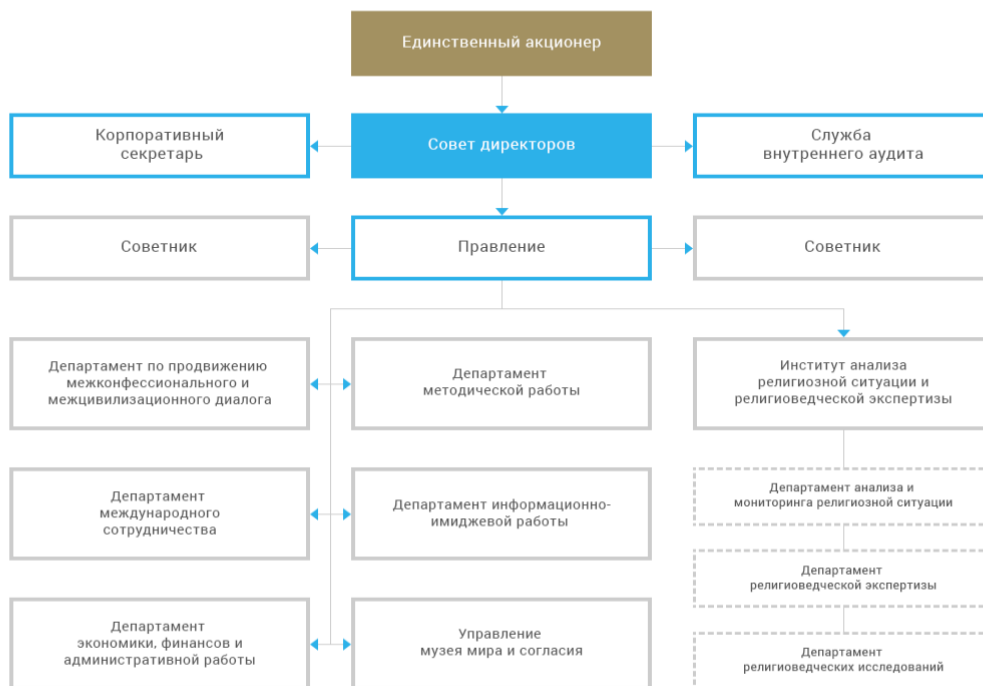
Атқарушы органның құрылымын Басқарма Төрағасы, Басқарма төрағасының орынбасарлары мен кеңесшілері, діни ахуалды талдау және дінтану сараптамасы институтының, Бейбітшілік және келісім мұражайы басқармасының басшылары, сондай-ақ департамент директорлары мен қызметкерлері ұсынады.

Орталықтың штаттық құрамына дін, өркениетаралық және дінаралық диалог, халықаралық қатынастар саласында маманданған ғалымдар мен сарапшылар кіреді. Қызметкерлер шет тілдерін біледі, мемлекеттік қызметте,

білім беру және ғылым салаларында жұмыс тәжірибесі бар. Гендерлік теңгерім сақталды (әйелдердің 52% - ы./ 48% ерлер).

Структура управления

НАО «Центр Н. Назарбаева по развитию
межконфессионального и межкультурного диалога»

4 ТАРАУ. ОРТАЛЫҚ ҚЫЗМЕТІНІҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ

Орталықтың стратегиялық мақсаттары мен міндеттерін негізге ала отырып, орталық қызметінің басым бағыттары:

1 бағыт. Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің съезін шақыруды және өткізуді ұйымдастыру және оның институттарының – діни лидерлер кеңесінің, Съезд Хатшылығының және Съезд Хатшылығының Жұмыс тобының отырыстарын ұйымдастыру саласында.

Орталық Съездің және оның институттарының – діни көшбасшылар кеңесінің, Съезд Хатшылығының, Съезд Хатшылығының Жұмыс тобының жұмысын тиімді әрі сапалы ұйымдастыруды, дін қайраткерлерінің Съездің басымдықтары мен мақсаттары төңірегінде топтасуын және бірігуін одан әрі қамтамасыз етуге жәрдемдесетін болады.

Осы бағыт шеңберінде:

- алдағы съездер мен оның институттарының жаһандық күн тәртібін әзірлеу;

- съездердің жалпы және секциялық отырыстарының негізгі тақырыптарын, съездер мен оның институттарының аннотацияланған күн тәртібі мен жұмыс регламенттерін қалыптастыру;

- Съездің және оның институттарының ұйымдастырушылық-хаттамалық және тұжырымдамалық-мазмұндық қызметін қамтамасыз ету;

- конвенциялардың қорытынды құжаттарының форматтарын модельдеу және сапалы мазмұнын дайындау – декларациялар, үндеулер, өтініштер, Коммюникелер және басқалар;

- Съездің және оның Қазақстандағы және шетелдегі институттарының шақырылған күндері мен орындарына бастамашылық жасау;

- съездер делегацияларының, сондай-ақ Съезд Хатшылықтары мен Хатшылықтың жұмыс тобы отырыстарының қатысушыларының сандық және сапалық құрамын айқындау;

- Сыртқы істер және қоғамдық даму министрліктерімен бірлесіп, жоғары рухани дәрежедегі рухани иерархтардың Съездеріне қатысуды қамтамасыз ету;

- Съездің мақсаттары мен міндеттерін ілгерілету жөніндегі уәкілмен және мүдделі мемлекеттік органдармен келісілген съездің ақпараттық-талдамалық және тұжырымдамалық материалдарын Съездің Хатшылығы мен Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі басшысының атына енгізуге міндетті;

- Съезд Хатшылығы басшысының бекітуіне енгізу және съезаралық кезеңде одан әрі жұмысты ұйымдастыру үшін Мемлекет басшысының съездерде берген бастамаларын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын мүдделі мемлекеттік органдармен, ұйымдармен келісу;

- Съездің қорытынды құжаттарына және оның институттарына оларға форумға қатысушылардың қол қоюы және құжаттардың мазмұнына ресми мақұлдау білдіру арқылы неғұрлым жоғары мәртебе беру жөнінде шаралар әзірлеу;

- съездер мен оның институттарының қол қойылған қорытынды құжаттарын қазіргі заманның жаһандық күн тәртібінің өзекті мәселелері бойынша маңызды шешімдер қабылдау кезінде есепке алу үшін БҰҰ құрылымына және өзге де Халықаралық ұйымдарға жіберу.

2 бағыт. Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары съезінің идеялары мен бастамаларын, оның ішінде қызметі өркениетаралық және дінаралық диалогты, бейбітшілік пен қауіпсіздікті қолдауға бағытталған өңірлік және халықаралық институттардың өзара іс-қимылы арқылы насихаттау.

Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары съезінің мақсаттары мен міндеттерін халықаралық аренада ілгерілету, сондай-ақ Съезд Хатшылығының ұқсас халықаралық ұйымдармен ынтымақтастығын жолға қою мақсатында Орталық тұрақты негізде осы ұйымдардың қызметіне талдау жүргізетін болады.

Осы бағытқа сәйкес Орталық:

– Съезді институционализациялау және оны жалпыға танылған халықаралық ұйымдардың құрылымдарында аккредиттеу жөніндегі шараларды пысықтау;

– әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің Съезі сияқты ұқсас жұмыс ерекшеліктері бар шет мемлекеттер мен халықаралық институттардың халықаралық тәжірибесін зерделеу;

– Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезінің халықаралық ұйымдармен тұрақты байланысын орнату;

– Конфессияаралық және өркениетаралық диалогты дамыту жөніндегі Н.Назарбаев орталығын БҰҰ жүйесінде тіркеу мәселесін пысықтау;

– ЮНЕСКО, ИСЕСКО (білім, ғылым және мәдениет мәселелері жөніндегі Ислам Ұйымы), «Өркениеттер Альянсы», «Доха дінаралық диалог жөніндегі халықаралық орталығы», БАӘ дипломатия мәдениеті институты, «Өркениеттер диалогы» әлемдік қоғамдық форумы, БАӘ ақсақалдарының мұсылман кеңесі, Ватиканның дінаралық диалог жөніндегі Папа кеңесі, Орыс Православие Шіркеуінің дінаралық қатынастары жөніндегі Мәскеу Патриархаты, Әл-Азхардың Исламтану академиясы, Иорданияның дінаралық зерттеулер жөніндегі Корольдік институты, Пәкістанның халықаралық ислам университеті, Иранның мәдениет және ислам байланыстары жөніндегі ұйымның дінаралық диалог орталығы, «Сомая Бхаратия Санскрити Питам» үнді мәдениеті орталығы және сияқты басқа да халықаралық зерттеу халықаралық ұйымдармен және институттармен тұрақты негізде ынтымақтастықты және өзара іс-қимылды қамтамасыз ету.

Сонымен қатар, көп векторлы принципке сүйене отырып, Орталықтың қызмет аясы мен мүмкін серіктестер шеңбері ұқсас құрылымдармен шектелмейді. Халықаралық ұйымдарды, ҰЕҰ-ы, мемлекеттік органдарды, ХҰЕҰ-ы, өзге де халықаралық алаңдарды (алуан түрлі форумдар, кеңестер, конференциялар), ірі діни бірлестіктерді, университеттер мен зерттеу институттарын, соның ішінде дінаралық және мәдениетаралық диалог мәселелері бойынша шет мемлекеттердің ұқсас ұйымдарымен, мемлекеттік органдарымен тұрақты негізде ынтымақтастық пен өзара іс-қимыл орнатуды қоса алғанда, қамти отырып, ынтымақтастық саласын тұрақты негізде кеңейту көзделеді; Қазақстанның шетелдегі дипломатиялық өкілдіктерімен.

Ынтымақтастықты орнату мен нығайтуды:

– кездесулерді жоғары деңгейде ұйымдастыру;

– консультациялар ұйымдастыру (Ақпарат және пікір алмасу, сондай-ақ электрондық хаттар алмасу мақсатында ұйымдастырылатын кеңестер мен бейнеконференцияларды қамтиды);

– халықаралық құрылымдардың негізгі және қосалқы органдарының жұмысына қатысу;

– халықаралық конференциялар мен іс-шараларға қатысу, жазбаша және ауызша мәлімдемелер беру, күн тәртібіне сұрақтар енгізу;

– тиісті келісімдер мен меморандумдарға қол қою;

– Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезінің ресми аккаунттары мен сайты мен орталықтары, әлемдік және отандық БАҚ арқылы Съездің мақсаттары мен міндеттерін дәріптеу.

Бағыт 3. Қазақстандағы және әлемдегі діни ахуалдың жай-күйі мен даму серпінін зерделеу жөніндегі мониторингтік және талдамалық жұмыс.

Орталықтың стратегиялық бағыттарының бірі әлемдегі діни ахуалдың даму динамикасын талдау, сондай-ақ елдегі және шетелдегі дін саласындағы өзекті мәселелерге масс-медианың тұрақты мониторингі болып табылады. Орталық БҰҰ, ИСЕСКО, Pew Research Center, Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) беделді халықаралық зерттеу ұйымдарының статистикалық деректері негізінде әлемнің діни картасын талдауды жүзеге асырады.

Осы бағыт шеңберінде:

- Қазақстан мен әлемдегі діни ахуалдың жай-күйі мен даму серпініне талдауды жүзеге асыру;
- отандық және шетелдік бұқаралық ақпарат құралдарында діни тақырыптағы материалдарға мониторинг жүргізу;
- халықаралық үлгі бойынша мониторинг және тарату нәтижелері бойынша дайджесттер қалыптастыру;
- әлемдегі діни трендтер мен ахуал туралы талдамалық жазбалар дайындау;
- әлемдегі діни ахуалдың даму серпіні бойынша мүдделі мемлекеттік органдарға ұсыныстар мен ұсынымдар әзірлеу;
- Дін және мемлекеттік-конфессиялық қатынастар саласындағы өзекті мәселелерге әдістемелік және анықтамалық құралдар мен ұсынымдар әзірлеу;
- дін саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыруды ғылыми-әдіснамалық және ғылыми-сараптамалық сүйемелдеу мәселелері бойынша ғылыми ұйымдармен өзара іс-қимыл жасау.

4 бағыт. Елімізде және әлемде конфессияаралық және этносаралық келісімнің бірегей қазақстандық моделін танымал ету.

Орталықтың мақсаттары мен міндеттерін іске асыру мақсатында конфессияаралық және этносаралық келісімнің бірегей қазақстандық моделі туралы материалдарды республикалық және халықаралық конференциялар, семинарлар, дөңгелек үстелдер ұйымдары арқылы ақпараттық және мазмұнды сүйемелдеу жүзеге асырылатын болады. Сондай-ақ, орталық басшылығы мен қызметкерлерінің шетелдегі жұмыс сапарлары аясында бірегей қазақстандық модельдің таныстырылымы және әлеуметтік желілер мен бұқаралық ақпарат құралдары арқылы оларды белсенді ақпараттық сүйемелдеу басым бағыттардың бірі болмақ.

Осы бағыт аясында Орталық жоспарлап отыр:

- мемлекеттік органдармен, қоғамдық, үкіметтік емес және жастар ұйымдарымен, Қазақстан халқы Ассамблеясымен және оның құрылымдарымен, діни бірлестіктермен, БАҚ-пен өзара іс-қимыл жасау;

- Жергілікті атқарушы органдармен және Съездің және оның хатшылығының шетелдік әріптестерімен бірлескен іс-шаралар өткізу;
- дінаралық және мәдениетаралық диалог мәселелері бойынша халықаралық құрылымдармен, ұйымдармен, орталықтармен өзара іс-қимыл жасау;
- ұйымның жарғылық мақсаттары мен міндеттеріне жауап беретін мәселелер бойынша халықаралық құрылымдармен ынтымақтастық туралы меморандумдар жасасу, сондай-ақ қол қойылған құжаттардың тармақтарын кейіннен іске асыруға қол жеткізу;
- Қазақстанның рухани келісім күніне, Дүниежүзілік толеранттылық күніне орайластырылған конференциялар өткізу;
- конфессияаралық және этносаралық келісімнің қазақстандық бірегей моделіне қатысты ақпараттық материалдарды шетелдік және отандық БАҚ-та, әлеуметтік желілерде жариялау.
- халықаралық аренада ҚР оң имиджін нығайту шеңберінде Шетелдегі ақпараттық-имидждік жұмыстың негізгі бағыттарын анықтау;
- әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезі сайтында және әлеуметтік желілерде орталықтың қызметін ақпараттық сүйемелдеуді қамтамасыз ету;
- орталықтың идеялары мен бастамаларын халықаралық деңгейде насихаттау, дін қайраткерлерінің халықаралық БАҚ-тарды тарта отырып ынтымақтастығына жәрдемдесу;
- Орталықтың барлық серіктестерімен және Съезд Хатшылығының қатысушыларымен тұрақты күн сайынғы жұмыс байланысын ұстау.

5 бағыт. Ғылыми-зерттеу, ақпараттық-талдау және баспа қызметі.

Орталық өз құзыреті шеңберінде мемлекеттік органдарға, отандық және халықаралық әріптестерге қол қойылған ынтымақтастық туралы меморандумдарға сәйкес ақпараттық-талдамалық және сараптамалық қызметтер көрсетуге дайын болады.

Осы бағыт шеңберінде:

- ақпарат жинауды жүзеге асыру, сондай-ақ өркениетаралық және дінаралық диалог саласында түрлі халықаралық институттармен және қорлармен тәжірибе алмасуды ұйымдастыру;
- ғылыми басылымдарды жүйелеу, Қазақстан қоғамының тарихи-мәдени мұрасын пайдалану және көпшілікке тарату;
- әр түрлі диалогтық жұмыс форматтары арқылы орталықты еларалық кезеңде дамыту бойынша үздіксіз ақпараттық және талдамалық қызметті қамтамасыз етуге қатысу;
- орталықты институттандыру және оны халықаралық ұйымдардың құрылымдарында аккредиттеу жөніндегі шараларды әзірлеуге қатысу;
- әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің съезі туралы брошюралар мен презентациялық материалдарды дайындау, басып шығару және тарату жөніндегі жұмысты ұйымдастыру;
- теориялық, ғылыми-практикалық және халықаралық конференциялардың жұмысына қатысу;

– өркениеттер, діндер мен конфессиялар арасындағы диалогқа қатысы бар талдамалық және өзге де материалдар дайындау;

– шет тілдерінен өркениеттер, діндер мен конфессиялар арасындағы диалогқа қатысы бар зерттеу, талдау және өзге де материалдардың аудармаларын, сондай-ақ Қазақстанның осы саладағы тәжірибесі мен жетістіктері туралы жарияланымдардың шет тілдерге аудармаларын қамтамасыз етеді.

6 бағыт. Дін саласында іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу.

Орталық өз құзыреті шеңберінде дін саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру тетігін жетілдіру мақсатында іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізуге бағытталған.

Осы бағыт шеңберінде:

– сандық және сапалық әдіснамалар негізінде өзекті діни мәселелер бойынша іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулер жүргізу;

– әлемдік аналитикадағы заманауи трендтерді талдау және өзекті зерттеу құралдарының кешенін пайдалану арқылы дін саласындағы зерттеулердің векторлық бағыттарын анықтау;

– зерттеу-талдау құралдарын біріздендіру негізінде ел өңірлерінде зерттеулердің сапасын арттыру және ғылыми-қолданбалы зерттеулерді одан әрі дамыту мәселелері бойынша дін саласындағы уәкілетті ЖАО-мен өзара іс-қимылды ұйымдастыру;

– дін саласындағы уәкілетті орталық, жергілікті атқарушы органдар мен ҰЕҰ жүргізетін талдамалық және әлеуметтік зерттеулердің бірыңғай базасын қалыптастыру.

7 бағыт. Дінтану сараптамасын жүргізу.

Орталық қызметінің маңызды бағыттарының бірі – құрылтайшылық және діни мазмұндағы басқа да құжаттар бойынша діни сараптаманы қамтамасыз ету; діни әдебиеттер; рухани (діни) білім беру бағдарламалары; діни ақпараттық материалдар; діни заттар; Интернет ресурстары; діни-экстремистік мазмұнды анықтау мақсатында діни бағыттағы отандық және шетелдік электрондық және баспа басылымдарының материалдары/мазмұны; азаматтық және әкімшілік іс жүргізу материалдары; діни мәселелер бойынша ғылыми зерттеулер мен оқу-әдістемелік құралдар.

Осы бағыт шеңберінде:

– уақтылы және сапалы дінтану сараптамаларын жүргізу;

– дінтану сараптамасы мәселелері бойынша әдістемелік материалдарды әзірлеу және өзектендіру;

– нормативтік-құқықтық базаны жетілдіру;

– дінтану сараптамасы саласында инновациялық технологияларды енгізу мүмкіндіктерін зерделеу;

– дінтану сараптамасының нәтижелері бойынша бастамашылық жасалған азаматтық және әкімшілік сот ісін жүргізу жұмысына қатысу;

– дінтану сараптамасын жүргізетін сарапшылардың біліктілігін ұдайы арттырып отыру.

8 бағыт. Қазақстан халқының тарихи-мәдени мұрасын және мемлекетаралық және өркениетаралық өзара іс-қимылдың қазіргі заманғы тәжірибесін сақтау және танымал ету.

Осы бағыт шеңберінде:

– әлемдік музей орталықтарының қазіргі заманғы үрдістеріне сай келетін бейбітшілік пен келісімнің инновациялық музей кешенін дамыту;

– «Қазақстан – бейбітшілік пен келісім аумағы»; «Ұлы Жібек жолы – мәдениеттер тоғысуы»; «Қазақстан халқы Ассамблеясы – бірлік пен келісім символы»; «дінаралық диалог: әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезі»; «заманауи жаһандық рухани дипломатия көшбасшылары» бағыттары бойынша мұражай жинақтамасының ерекшеліктерін – коллекциялар мен мұражай жәдігерлерінің алуан түрлілігін көрсету;

– басқа елдермен халықаралық мәдени-гуманитарлық ынтымақтастықты нығайту;

- Бейбітшілік және келісім мұражайындағы көрмелер арқылы мәдениеттер, конфессиялар және өркениеттер арасындағы диалог тарихымен тақырыптық байланысты мәдени және өнер ескерткіштерінің құндылықтары мен маңызын насихаттау.

Бейбітшілік және келісім мұражайының композициялық шешімдері Бейбітшілік және келісім мәдениеті құндылықтарының қалыптасуы мен даму тарихын, ежелгі дәуірден бүгінгі күнге дейінгі Қазақстан аумағындағы әртүрлі нанымдар мен мәдениеттер, өркениеттер адамдарының өзара түсіністігін, Қазақстанның бейбітшілікті жаһандық қолдауға, халықаралық және өңірлік интеграция мен қауіпсіздікті қамтамасыз ету мен дамытуға қосқан үлесін көрсетеді.

5 ТАРАУ. ТҰЖЫРЫМДАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ ТЕТІКТЕРІ

Тұжырымдаманы іске асыру мынадай нормативтік құқықтық құжаттарға сәйкес болжанады:

– Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 30 қыркүйектегі Конституциясы.

– «Дін саласындағы мемлекеттік саясаттың 2017-2020 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2017 жылғы 20 маусымдағы № 500 Жарлығы;

– «Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы» 2011 жылғы 11 қазандағы № 483-IV Қазақстан Республикасының заңы;

- «Коммерциялық емес ұйымдар туралы» Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 16 қаңтардағы № 142-II заңы;

- «Экстремизмге қарсы іс-қимыл туралы» 2005 жылғы 18 ақпандағы № 31-III Қазақстан Республикасының заңы;

- ҚР Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің 2017-2021 жылдарға арналған 2019 жылғы 24 сәуірдегі №78 стратегиялық жоспары.

Тұжырымдаманы іске асыру мынадай іс-шаралар арқылы жүзеге асырылатын болады:

– Конфессияаралық және өркениетаралық диалогты дамыту жөніндегі Н.Назарбаев орталығының әрбір жылға арналған жұмыс жоспарын дайындау;

- Әлемдегі діни ахуалдың жай-күйі мен даму серпініне мониторинг жүргізу, талдау жүргізу;

– Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары съездерінің, Съезд хатшылықтарының, жұмыс тобының, діни көшбасшылар кеңесінің тұжырымдамалық құжаттары мен материалдарын әзірлеу, талдау, жинақтау және кешенді қамтамасыз ету;

- Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезінің және оның институттарының отырыстарын ұйымдастыру және өткізу;

– Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлері Съезі мен оның институттарының бастамаларын іске асыруға және ілгерілетуге жәрдемдесу;

- Дінаралық және мәдениетаралық диалог мәселелері бойынша ұқсас халықаралық құрылымдармен өзара іс-қимыл жасау;

– Мәдениетаралық және өркениетаралық диалогты қамтамасыз ету мен сақтау жөнінде ұқсас халықаралық құрылымдармен ынтымақтастық туралы меморандумдар жасасу;

– Мәдениеттер мен діндерді рухани жақындастыруға бағытталған халықаралық деңгейдегі іс-шараларды өткізу;

- Дінтану сараптамасын жүргізу;

- Қазақстан Республикасындағы діни ахуалға талдау жүргізу;

– Мемлекеттік-конфессиялық қатынастар саласында әдістемелік материалдарды, құралдарды және өзге де оқу-әдістемелік әдебиеттерді дайындау бойынша жұмысты ұйымдастыру;

- Дін саласындағы өзекті мәселелер бойынша тақырыптық әлеуметтік зерттеулер ұйымдастыру және өткізу;

– Әлемдік музей орталықтарының қазіргі заманғы үрдістеріне сай келетін бейбітшілік пен келісімнің қазіргі заманғы инновациялық музей кешенін дамыту.

Тұжырымдама шеңберіндегі іс-шараларды іске асыру Орталық Өркениеттер Альянсы, Доха дінаралық диалог жөніндегі халықаралық орталығы, Сауд Арабиясы королі атындағы Вена дінаралық және мәдениетаралық диалог орталығы және басқалары сияқты әлемнің ең беделді және беделді орталықтары қатарында лайықты орын алады деп болжайды.

6 ТАРАУ. ТҰЖЫРЫМДАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ БОЙЫНША КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕЛЕР

Осы тұжырымдаманы іске асыру бойынша күтілетін нәтижелер мыналар болып табылады:

- әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының келесі съездерін шақыруды және өткізуді ұйымдастыруды, съезд институттары – діни көшбасшылар кеңесінің, Съезд Хатшылығының, Съезд Хатшылығының Жұмыс тобының жұмысын тиімді және сапалы ұйымдастыруды, дін қайраткерлерінің Съездің басымдықтары мен мақсаттары төңірегінде топтасуын және бірігуін қамтамасыз ету;

- конфессияаралық және өркениетаралық диалогты дамыту жөніндегі Н.Назарбаев орталығын БҰҰ жүйесінде тіркеу;

- ЮНЕСКО, ИСЕСКО (Білім, ғылым және мәдениет жөніндегі ислам ұйымы), «Өркениеттер альянсы», «Доха халықаралық орталығы», БАӘ Мәдениет және дипломатия институты, «Өркениеттер диалогы» Дүниежүзілік қоғамдық форумы және басқа да халықаралық ғылыми орталықтар мен институттар сияқты БҰҰ құрылымын қоса алғанда, әртүрлі халықаралық ұйымдармен және институттармен тұрақты негізде ынтымақтастық пен өзара іс-қимылды қамтамасыз ету;

- тақырыптық іс-шаралар, халықаралық және отандық БАҚ, веб-сайт және әлеуметтік желілер арқылы әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің съезіне қатысушылардың және Орталықтың идеялары мен бастамаларын халықаралық және республикалық деңгейде тиімді ілгерілету;

- дін саласындағы іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулерді жүргізу және басып шығару;

- дін саласындағы уәкілетті орталық, жергілікті атқарушы органдар мен ҰЕҰ жүзеге асыратын аналитикалық және социологиялық зерттеулердің бірыңғай базасын қалыптастыру.

Орталық жаңа халықаралық идеялар мен бастамалардың сақтаушысы және жинақтаушы рөлін атқарады, олардың саяси және моральдық әсері Қазақстан Республикасының қоғамдық-саяси және рухани дамуының драйвері болады, елдің сенімге негізделген бәсекелестік артықшылықтарын еселейді және бүкіл әлемдік қоғамдастықтың бейбітшілік, келісім мен диалогтың негізгі нүктесі ретінде танылуы.